

Speideruttrykk

Akela

Lederulven i Rudyard Kiplings bok "Jungelboken", som mange grupper bruker som ramme rundt småspeiderarbeidet. Akela er flokklederen, og lederne og medlemmene i flokken får alle jungelnavn.

Aspirant

Speider som ennå ikke er tatt opp i en enhet.

Enten er det en ny speider som nettopp har begynt, eller det er speider som flytter oppover fra en enhet til en annen. Aspiranttiden er en opplæringstid før opptagelse.

Baden-Powell

Lord Robert Baden-Powell er speiderbevegelsens grunnlegger. Han var en av datidens kjendiser i England, - en helt fra Boerkrigen i Sør-Afrika.

1. august 1907 tente Baden-Powell det første speiderbålet på Brownsea Island ved Englands sørkyst for 21 gutter. De var der på leir til 9. aug. Dette ble starten på speiderbevegelsen.

Bever

De minste speiderne kalles bevere. De går i 1. - 2. klasse.

Bivuakk

Overnattingskrypinn av et eller annet slag. Kan være laget av presenning, greiner el.l. Har ikke noe krav til "form".

Enhet

Brukes om bever, småspeider (flokk), stifinner, vandrer, (tropp), rover, - altså de forskjellige "avdelingene" i en gruppe.

Fettfelle

Speidernes utslagsvask. Man graver et hull i bakken, lager "rist" over av materiale en finner (gras, fletter kvister el.l.) og tømmer avfallsvann oppi.

Flokk - småspeider

Speidere som går i 3. - 4. klasse (kan variere noe fra gruppe til gruppe).

Forbundet

Norges speiderforbund - NSF. Vi har to speiderforbund i Norge, - vårt NSF og Norges KFUK-KFUM-speidere.

Fordypningsmerkene

Disse merkene er et tilbud til speidere som ønsker mer stoff å arbeide med, eller som vil fordype seg i spesielle områder eller fagfelt. Noen fordypningmerker kan en arbeide med alene, andre sammen med patruljen. Kravene til hva en skal gjøre for å få et merke er beskrevet i hefter utgitt av NSF.

Foreldreforening

Bør bestå av alle foreldrene, men det er praktisk å ha et styre. Arbeidet består bl.a. i å samarbeide med lederne for å sikre gruppens økonomi og å hjelpe med mest mulig av det praktiske.

Friluftsliv - et av de fem programmerkene

Hensikten med merket er at speiderne skal bli glad i naturen, få kjennskap til naturen, ferdes i den til alle årstider og få utvikle sanseapparatet, motorikken og sin fysiske form til et tilfredsstillende nivå i forhold til egne forutsetninger.

Furuneset speidertun

Vesterlen krets sitt leirsted 6 km. fra Jørpeland sentrum i Strand kommune. Det er en nedlagt heiagård som kretsen har fått overta. Stedet består av et hovedhus med 30 overnattingsplasser, en låve, to småhytter og et uteområde med plass til over 1.000 personer i telt.

Førerpatrulje

Patruljeførerne og patruljeførerassistentene i troppen har sin egen patrulje, førerpatruljen, som har sine egne møter og ledes av troppsleder/ne.

Gapahuk

Presenning som er strukket ut og bundet opp (i liggende v-form <) slik at en kan sove under.

Gruppe

Gruppene er "avdelingene" i NSF. En gruppe som har alle enhetene består av bevere, småspeidere, stifinnere, vandrere, rovere og lederne. De fleste gruppene har bare noen av disse enhetene. Gruppene har ofte navn fra stedet de er lokalisert. (eks. Kverneland speidergruppe)

Gruppeleder

Den lederen som er valgt av gruppetinget til å være øverste tillitsvalgte i en speidergruppe. Gruppeleder velges for to år. Følger opp vedtak i gruppetinget og koordinerer arbeidet i gruppen. Bør være i stillingen i maks seks år.

Gruppeting

Møte der alle betalende medlemmer over 15 år og representanter for speiderne har møte- og stemmerett. Også leder i foreldreforeningen og kasserer i gruppen kan møte. Gruppetinget skal ha minst to møter i året, og skal i løpet av året behandle årsmøtesaker.

Haik

Tur der patruljene drar ut alene med opp-pakning og skal overnatte ute/i gapahuk e.l. De får kart med inntegnet rute og må orientere seg fram til overnattingsstedet.

Jamboree

Internasjonal speiderleir som arrangeres hvert fjerde år. Tusenvis av speidere fra hele verden samles, hver gang på et nytt sted. Jamboree er et indiansk ord som betyr stor, fredelig sammenkomst. Neste jamboree (den 22.) arrangeres i Sør-Sverige i 2011.

"Jeg er beredt"-merket

Hensikten med dette merket er å sikre at alle speiderne tilegner seg noen grunnleggende kunnskaper og ferdigheter innen turplanlegging, sikkerhet og førstehjelp.

Jota

= "Jamboree on the Air". Ved hjelp av radioamatører kan speidere i hele verden komme i kontakt med hverandre. Arrangeres tredje helgen i oktober.

Joti

= "Jamboree on the Internet". Er den formen som nå tar over i og med at så mange har internett. Det opprettes chatte-linjer der speidere kan komme i kontakt med andre speidere over hele verden. Joti og Jota arrangeres samme helg.

Jungelropet

De fleste som bruker "Jungelboka" som ramme for flokkarbeidet bruker jungelropet, - "det store hylet" som fast seremoni. Det er for å ønske velkommen og for å vise at flokken er beredt til innsats. Lyder: "Akela. Vi vil gjøre vårt beste." Så ropes det: "Gib – gib – gib" (betyr: "gjør ditt beste"), og svaret fra flokken er "Vi – vil -gåb – gåb –gåb (betyr: "gjøre vårt beste").

Kreativitet - et av de fem programmerkene

Hensikten med dette merket er at speiderne skal utvikle og bruke egne ferdigheter og kunnskaper til å løse nye utfordringer, og videreutvikle og bruke fantsien.

Krets

NSF består for tiden av 32 kretser i Norge. Grupper fra et geografisk område som fylke e.l. tilhører samme krets. Kretsen fungerer som bindeledd mellom gruppene og NSF, og er et serviceorgan for kretsens grupper/enheter.

Vår krets heter Vesterlen og dekker Sør-Rogaland, sør for Boknafjorden. Vesterlen krets er NSF's største speiderkrets.

Kretsbanner

Et flagg som bæres på stang. Banneret har NSF's merke, kretsnavn og valgspåket. Stangen har forbundets merke på toppen.

Kretsbannerkonkurranse

Konkurranse der patruljer fra alle gruppene i kretsen kan stille. Det konkurreres i mange forskjellige ting, - blant annet teorispørsmål (både fra speideren og samfunnet forøvrig), praktiske ferdigheter, kjennskap til førstehjelp, knuter og naturen. Det gjøres inspeksjon for å sjekke både leirområde, speiderdrakt og stil og sveis. De som kommer på de første plassene i kretsbannerkonkurransen er kvalifiserte til å delta i NM i speiding, som arrangeres hvert år. Hvor mange patruljer kretsen kan sende står i forhold til medlemstall i alderen 11-15 år (Vesterlen krets kan sende 5 patruljer). Vinnerne av kretsbannerkonk. får oppbevare kretsens banner det neste året (derav navnet på konk.).

Kretsleir

Hvert fjerde år samles speiderne fra hele kretsen til en ukes sommerleir. Vi var på Fortidsminnelandsbyen Landa i Forsand kommune sommeren 2007. Neste kretsleir blir i 2011.

Kretsstyret

Består av kretsleder og inntil 8 medlemmer. Vesterlen krets har et kretsstyre på tilsammen 7 personer inkludert kretsleder og velges for to år om gangen.

Kretsting

Er kretsens øverste myndighet og består av kretsstyrets medlemmer og valgte representanter fra alle kretsens grupper.

Kull

De små patruljene / gruppene som småspeiderne er inndelt i.

Landsleir

Hvert fjerde år samles speiderne fra hele Norge til en ukes sommerleir. Vi var på Ingelsrud speidersenter sommeren 2005. Neste landsleir blir i 2009 og skal være i Åndalsnes. Landsleiren heter "Utopia" - Norges heftigste eksperiment.

Ledertrening

Dette er kursene i den organiserte ledertreningen i NSF, - også kalt Grunntreningen. Dette tilbudet gir den enkelte leder et innblikk i hva ledelse, treningsprogram, verdigrunnlag og organisasjon er, samt en gjennomgang av hvilke forventninger som blir stilt til en leder. Det er tre hovedkurs: Sikkerhetskurset, Programkurset og Lederkurset. Videre kurs er Trekløver-Gilwell. En kan også gå kurs og bli ledertrener (kursleder). Utenom disse holdes ofte emnekurs både i kretsene og NSF sentralt.

Livskvalitet - et av de fem programmerkene

Hensikten med dette merket er at speiderne skal reflektere over egen tro, livssyn, moral, etikk og speidingens verdigrunnlag. En skal bli bevisst på eget verdigrunnlag, ta ansvar for egen utvikling og forstå konsekvenser av egne valg, samt bli glad i seg selv og bevisst på egen helse.

Loggbok

"Min Speiderlogg" er en bok hver speider skal ha der de kan "loggføre" det de har vært på med i speidersammenheng. De får ny loggbok når de bytter enhet. Er foreløpig laget til Småspeidere, Stifinnere og Vandrere.

Merker

Speiderne kan ta forskjellige merker: "Jeg er beredt"-merket, programmerkene, fordypningsmerker og "Utfordringen". Når de har gjennomført kravene til et merke kan de få/kjøpe et merke til å sy på speiderskjorten som viser/symboliserer hva de har lært. Speiderskjorten skal i tillegg ha en del merker som viser hvilket forbund og krets vi tilhører, hvilken gruppe vi tilhører, verdensmerke for gutt/jente mm.

Merkesnor

Speiderne i stifinner- og vandrertruppen kan få merkesnorer etter at de har tatt fordypningsmerker. De får gul/hvit etter 6 merker, rød/hvit etter 12 merker, grønn/hvit etter 18 merker og blå/hvit etter 24 merker.

NfV

”Nytt fra Vesterlen”. Vesterlen krets sitt medlemsblad som sendes ut fra kretsen med 4 nummer i året. Sendes til alle kretsens ledere, rovere og direkte medlemmer.

NM i speiding

Norgesmesterskap i speiding. Arrangeres hvert år for de beste patruljene i hver av kretsens konkurranser. Det konkurreres i allmennviten, praktiske og teoretiske ferdigheter, orientering, stil og sveis mm., mye det samme som i vår kretsbannerkonkurranse.

NSF

Norges speiderforbund. Har hovedkontor i Oslo.

Opptagelse

En høytidelig seremoni der speidere som har hatt en aspiranttid/opplæringstid i en enhet blir tatt inn som ”riktige” medlemmer i enheten. Det er da vanlig å avlegge speiderløftet.

Patrulje

De små gruppene som stifinnerne, vandrerne, roverlaget, patruljeførerne osv. er inndelt i. Patruljen er den minste arbeidsenheten i speiderbevegelsen. Det er en liten gruppe speidere som er fast over tid, og som skal jobbe selvstendig. Prinsippet er at barn lærer av eldre barn som skal ha lært av de voksne.

”Patruljesystemet er ikke et system å drive speiding etter, det er det eneste systemet.” (Lord Robert Baden Powell, speiderbevegelsens grunnlegger)

Patruljefører = Peff

Speider som leder patruljen.

Patruljeførerassistenten = Ass

Er patruljeførerens høyre hånd og leder patruljen dersom peff’en ikke er tilstede.

Programmerkene

Det finnes fem programmerker: Friluftsliv, Samfunnsengasjement, Vennskap, Kreativitet og Livskvalitet.

Prosjekter

Et prosjekt i speidersammenheng er en litt større arbeidsoppgave som ledes, planlegges, gjennomføres og avsluttes av speiderne selv.

Rover

De største speiderne, i videregående skole, - 16 – 20 år. De samles i et roverlag.

Rover-5-kamp

Konkurranse for roverne der det konkurreres i natt o-løp, dag o-løp, woodcraft, teori, hemmelig oppgave og hinderløp. Det konkurreres både regionalt og nasjonalt.

Samfunnsengasjement - et av de fem programmerkene

Hensikten med merket er at speiderne skal få mulighet til medbestemmelse og trening i å ytre egne meninger, få forståelse for andre menneskers livssituasjon, bakgrunn og synspunkter og delta aktivt i å utvikle samfunnet positivt.

Speiding.no

NSFs hjemmesider

Scouts Own

Speidergudstjeneste/-andakt. Avsluttes oftes med Speiderbønnen og valgspåket.

Speider

Brukes om speiderne som går i 5. – 10. klasse. Disse er de "opprinnelige" speiderne.

Speiderbasen

www.Speiderbasen.no er en database for speidere på internett. Der finnes

Treningsprogrammet med tips og idéer til gjennomføring av aktiviteter, merker, leker, prosjekter og turer både for ledere og for patruljeførere. Der ligger også forslag til gjennomføring av speidermøter. Den er hele tiden under oppdatering.

Speiderbønnen

En bønn om hjelp til å leve opp til Speiderlovens ideal. Synges som avslutning på speidermøter. Speiderbønnen ble skrevet av Hans Møller Gasmann i 1911.

Speiderhilsen

Brukes over hele verden. Gjøres med høyre hånd til hodet: tommel og lillefinger lager en ring (symbol på speidernes internasjonale fellesskap) og de tre andre strekkes oppover (skal minne om de tre punktene i speiderløftet).

Speiderloven

Speiderloven har 10 paragrafer.

Speiderløfte

Løftet er som følger: *"Jeg lover etter beste evne å være åpen for Gud, hjelpe andre og leve etter Speiderloven"*.

Speidermetoden

Betegner helheten i speidingen og består av følgende elementer: Forpliktelse gjennom lov og løfte, "learning by doing", bruk av patruljesystemet, friluftsliv/villmarksliv, samfunnsengasjement, symbolikk og rammer, progresjon i aktiviteter og ferdigheter og medbestemmelse og ansvar.

Speidernes fellesorganisasjon

En felles "paraplyorganisasjon" for de to speiderforbundene i Norge (Norges speiderforbund og Norges KFUK-KFUM-speidere), - et samarbeidsorgan.

Speidersjefens topputmerkelse

Dette merket finnes for stifinnere, vandrere og rovere. Det er den høyeste utmerkelsen en kan oppnå i en enhet. Det er høye krav til innsats over flere år, og de finner en i loggbøkene eller på Speiderbasen.

Speiderstyret

Er valgt av Speidertinget for to år om gangen, og skal sette tingets vedtak ut i livet. Det har 7 medlemmer og ledes av speidersjefen. Er øverste arbeidsenheten i Norges speiderforbund.

Speidertinget

Består av speiderstyrets medlemmer, to valgte representanter for ansatte i forbundet og kretsene, kretslederne og representanter for alle kretsene i Norge. Har ett ordinært møte hvert annet år. Siste Speiderting var i Haugesund høsten 2008.

St. Georgsdagen

Er 23. april. Opprinnelig guttespeidernes internasjonale festdag. St. Georg er speiderens skytshelgen, valgt på grunn av sitt mot og sin ridderlighet. I følge sagnet led han martyrdøden 23. april 303.

Stifinnere

Speidere i troppen i alderen 5. – 7. klasse.

Tenkedagen

Er 22. februar. Både Robert Baden Powell og hans kona Olave Baden Powell hadde bursdag samme dagen, - 22. februar, og dagen var opprinnelig jentespeidernes internasjonale festdag. En minnes speiderne over hele verden.

Trekløver-Gilwell-kurs

Arrangeres av NSF. For å kunne ta dette kurset må en ha fylt 20 år, ha fullført Grunntreningen og ha vært leder i minst to år. En får her arbeide aktivt med egen utvikling som leder gjennom personlige opplevelser i fellesskap med andre.

Treningsprogrammet

Dette er det samme som "Speiderprogrammet" altså det speiderne skal lære i sin speidertid.

Det skal gi oss den kunnskapen som utgjør "speiding". Det er med på å sikre at vi får med oss alle de 5 punktene som speidingen skal bestå av *friluftsliv, samfunnsengasjement, vennskap, kreativitet og livskvalitet*. Treningsprogrammet finnes på Speiderbasen og i loggbøkene. Speiderbevegelsen har et overordnet mål som er å utvikle selvstendige og ansvarsbevisste mennesker som kan bidra til å skape en bedre verden.

Tropp

Speiderne går i troppen fra 5. – 10. klasse. Troppen er inndelt i stifinnere 5. - 7. klasse og vandrere 8. - 10. klasse. Kaltes før storspeidere.

Utfordringen

I begynnelsen av hvert semester er det ønskelig at alle speidere skal gi seg selv en personlig utfordring. Hensikten med "Utfordringen" er at speiderne skal få øvelse i og erfaring med å sette seg mål, arbeide for å nå disse, vurdere måloppnåelse og igjen sette seg nye mål. Merket er en metallpin. En kan maks ta en hvert halvår.

Valgspråket

Valgspråket er "Vær beredt. Alltid beredt". Speidermøtene avsluttes alltid med valgspråket. En leder eller patruljefører sier "Vær beredt" og gjør samtidig speiderhilsen, Speiderne hilser og svarer i kor: "Alltid beredt". (Nynorsk: "Ver budd", "Alltid budd".)

Vandrere

Speidere i troppen i alderen 8. – 10. klasse.

Vennskap - et av de fem programmerkene

Hensikten med merket er at speiderne skal oppleve fellesskap lokalt, nasjonalt og internasjonalt, lære å oppføre seg hensynsfullt overfor andre og respektere andres verdier og holdninger og få erfaring i å samarbeide med ulike mennesker.

Vesterlen krets

Vår krets som dekker Sør-Rogaland. Vesterlen krets er NSF's største speiderkrets med vel 2.000 medlemmer.

Visjon

Norges speiderforbunds visjon lyder som følger:

"Barn og unge velger Norges speiderforbund for å få opplevelser, lære samarbeid og ta ansvar i samfunnet."

Vitaminpatruljer

Gruppene i kretsen som har geografisk nærhet er samlet i patruljer. Disse skal kunne være ressurser for hverandre slik at dersom noen i gruppene sitter med spesielle kunnskaper, kan de andre få nytte av det.

WAGGGS

= World association for girl guides and girl scouts. Jentenes verdensforbund.

WOSM

= World organization of the scout movement. Guttenes verdensforbund.